

600 LAT!

ŁOMŻYŃSKIE HISTORYJKI OBRAZKOWE

600 LAT!

ŁOMŻYŃSKIE
HISTORYJKI
OBRAZKOWE

Książkę zilustrowano pracami uczestników warsztatów
prowadzonych przez TuKomiks (www.facebook.com/TuKomiks)
zorganizowanych przez Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych

Wydano przy wsparciu
Urzędu Miejskiego w Łomży
z okazji 600-lecia miasta

Wydawca:
Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych w Łomży
www.mdk.lomza.pl

Projekt okładki: Przemysław Karwowski
Projekt stron tytułowych: Anna Zuzga
Tekst: Paulina Waszelewska
Opracowanie graficzne: Patryk Lutrzykowski
Opieka merytoryczna: Anna Bureś
Konsultacje historyczne: Michał Kaczyński
Druk i oprawa: Pracownia Poligraficzna GRAFIS, Łomża

ISBN 978-83-950833-3-4

Łomża 2018

WSTĘP

ILU ŚWIADKÓW, TYLE OPWIEŚCI - TO STARODAWNA PRAWDA. W TAKI SPOSÓB NARODZIŁY SIĘ GAWĘDY, PODANIA ZAMIENTONE Z BIEGIEM CZASU W BASNIE, MIEJSKIE LEGENDY. W ROKU WIELKIEGO JUBILEUSZU Łomży - SZESZCZĘTNEJ ROCZnicy NADANIA PRAW MIEJSKICH, SIĘGNĘLIŚMY DO OPWIEŚCI, KTÓRE PRZEZ LATA ZASIEDLAŁY WYOBRAŻNIĘ MIESZKAŃCÓW Łomży, ORAZ WYDARZEŃ, KTÓRE BUDOWAŁY PAMIĘĆ ŁomżYŃIAKÓW.

ODDALIŚMY JE W RĘCE NAJMŁODSZYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA. TAK POWSTAŁY NIESAMOWITE HISTORIE, OPWIEDZIANE W FORMIE KOMIKSÓW. MNIEJ I BARDZIEJ PRAWDOPODOBNE, Z FABUŁĄ ZARYSOWANĄ Z ROZMACHEM I TE SKONDENSOWANE W TREŚCI. NARYSOWANE PROSTĄ KRESKĄ, WYPEŁNIONE KOLOREM, ALE I ODZWIERCIEDLAJĄCE ZAFASCYNOWANIE MANGA.

KILKANASIE Z NICH PREZENTUJEMY W TYM WYDAWNICTWIE, ŻYCZĄC Państwu CIEKAWEJ LEKTURY I RADOŚCI Z ODKRYWANIA SMACZKÓW POSZCZEGÓLNYCH RYSUNKÓW!

CO₂!

MOGŁO SIĘ ZDARZYĆ

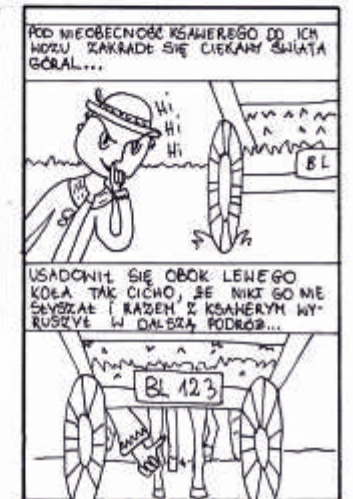
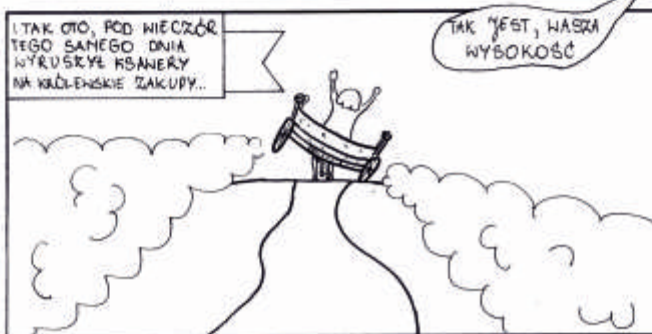
W TYM ROZDZIALE CHCEMY WAM PRZEDSTAWIĆ HISTORIE PRAWDZIWE I TE WIELCE PRAWDOPODOBNE, BAZUJĄCE NA WYOBRAŹNI MŁODYCH AUTORÓW. OD CZASÓW, KIEDY ŁOMŻA „MIASTEM SIĘ STAŁA”, PO LATA NAJNOWSZE. DZIEJE MIASTA PLOTĄ SIĘ Z LOSAMI MIESZKAŃCÓW.

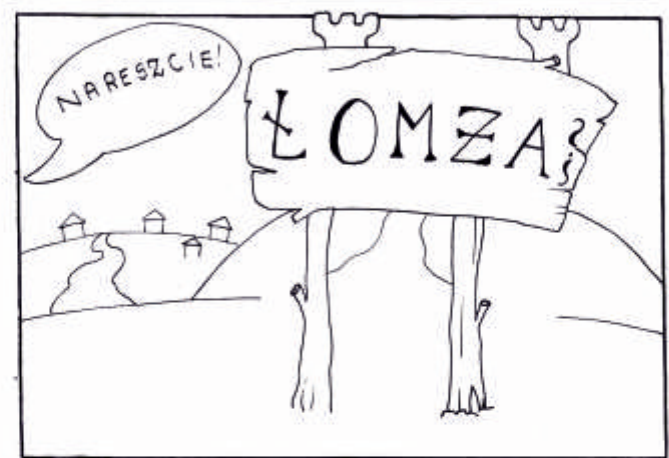
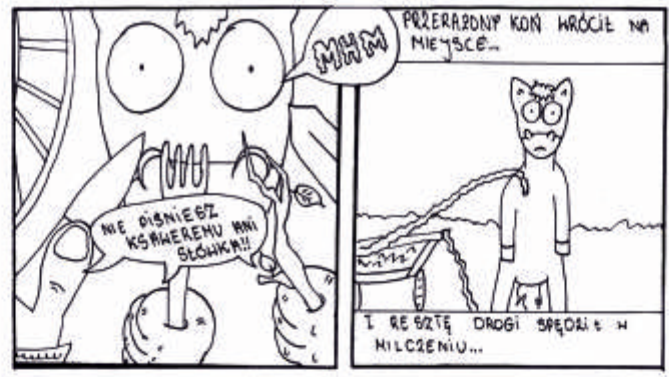
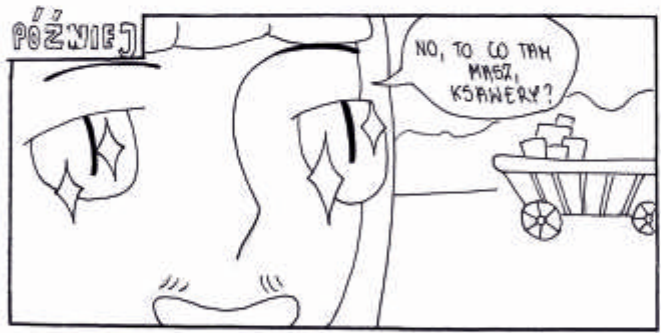
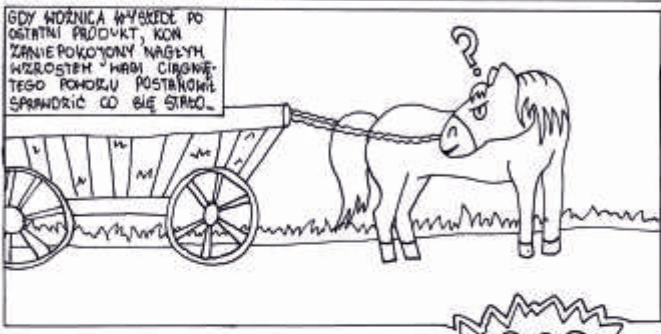
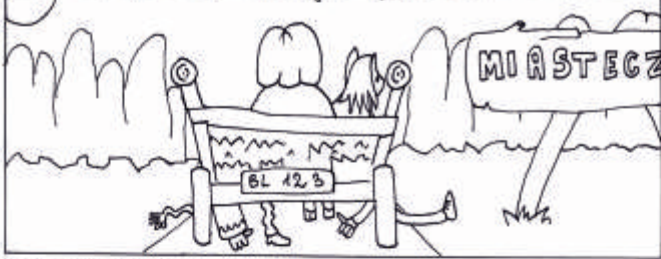
Łomżyński Wozostop

WIELE DRÓG PROWADZIŁO DO ŁOMŻY, A JEJ PIĘKNA BYLI CIEKAWI MIESZKAŃCY INNYCH REGIONÓW. NIKTÓRZY NIE OMIJALI ŻADNEJ OKAZJI, BY PRZYBYĆ DO GRODU KSIĘCIA JANUSZA I.

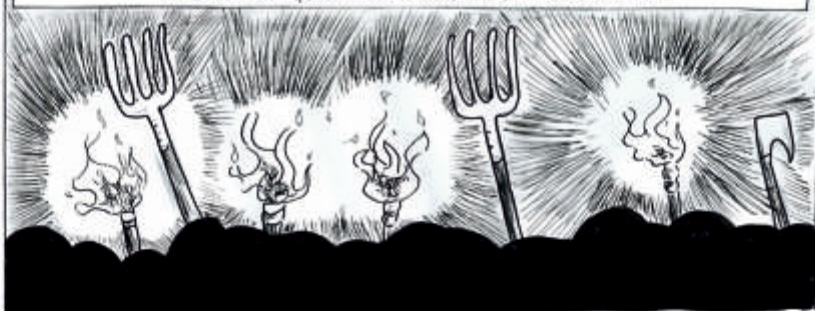
ŁOMŻYŃSKI WOZOSTOP

PRZEZ NASTĘPNE DNI KSAWERY KRĄŻYŁ PO ŚWIETCIE W POSZUKIWANIU POŻYCZEMOŚCI RZECZY... A NA KAŻDYM POSTOJU DO WEGO WOZU WAKOCHAŁ SIĘ CIĘŻKIMI TUBYLEC. TAKIM SPOSOBEM, PO OSTATNI ZAKUP WÓZNIKA (JEDYNAK CIERPIĄCIE NIESWIADOMIE) Z ALPEJSKIM GÓRALEM, BEZOKIM FRANCUZEM, JEDNONOGIM INDIANINEM, JAPONSKĄ MATRĄ Z DZIECKIEM I GERMANSKORHM NASTOLATKIEM... A WÓZ KWIENIŁ SIĘ BARDZIEJ NI WÓZOSIOP...

LUDZKA PAMIĘĆ JEST KRÓTKA, NICZYM OGON RYSIA

NIE PAMIĘTAMY

JAK TO SIĘ ZACZĘŁO

JEDNO JEST PEWNE

TO BYŁA WINA

WIEDZIM

WIELE LAT TEMU, ŁÓDZIŃSKA ŁODZIŃCZKA BYŁA MIKRO KRAJEM CENOWNEJ. HOŁD W NOGI, PRZYTYWAŁ DO GROBU, AŃ SPRAWIAĆ LUDZIOM PSYKUST

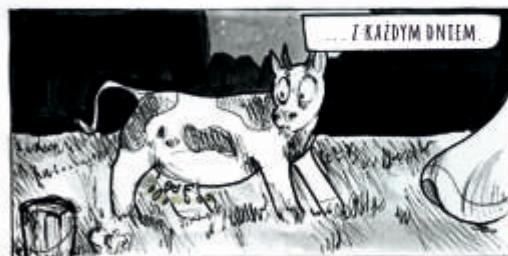
TE SYLWETKI NA NIEBIE

... NIE WROZYŁY NIC

ZAPASY KURCZYŁY SIĘ

Z KAŻDYM DNIEM

NIKT W ŁÓDZY NIE BYŁ BEZPIECZNY.

LUDZIE ZACZĘLI UCIEKAĆ Z MIASTA.

ŻYCIE W ŁÓDZY ZAMIERAŁO.

I NIKT BY SIĘ NIE OSTAŁ NA TYCH ZEMIACH

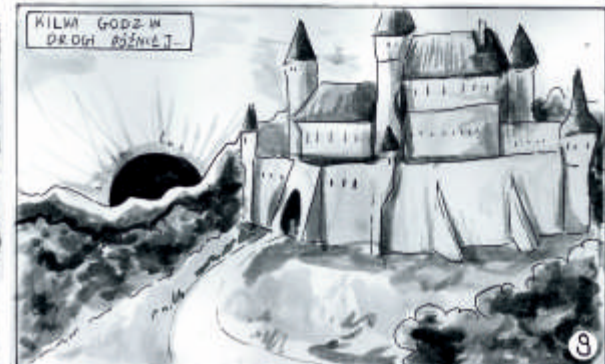

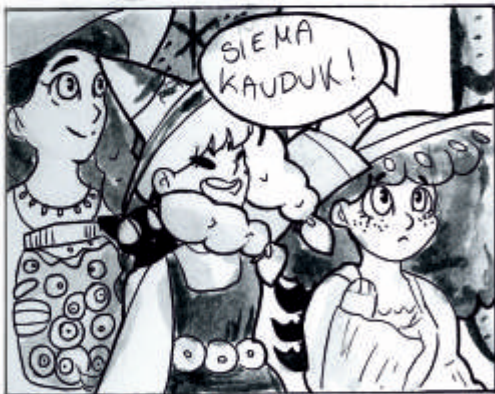
GDYBY NIE PRZEMKO I ZEEMKO

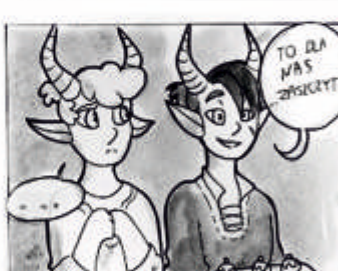

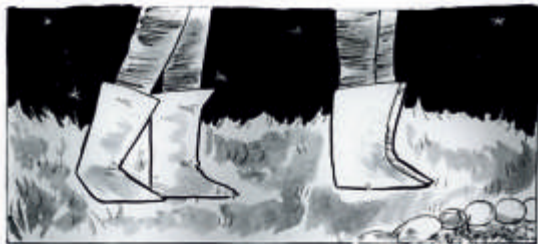
SYNOWIE PIEKARZA.

MEET DOSKONAŁY PLAN...

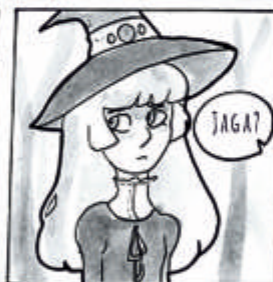

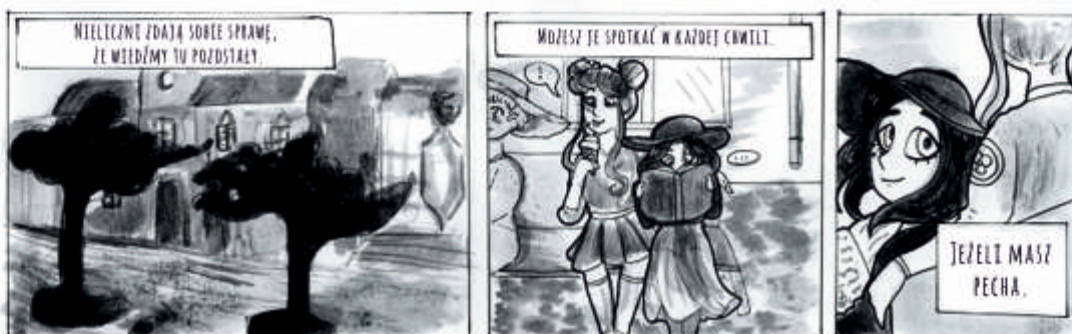
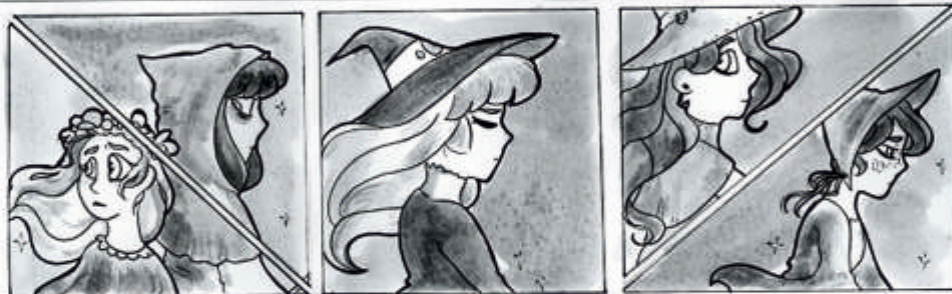

WYKORZYSTALI KAŻDĄ
SŁABOŚĆ CZAROWNIC.
DZIEŃ W DZIEŃ, PRZEMKO
I IZEMKO PODMIENILI
MOKSURY, NISZCZYLI
SKŁADNIKI, PODTRUWALI
SVOJE WYPIEKI...
A NAWET...

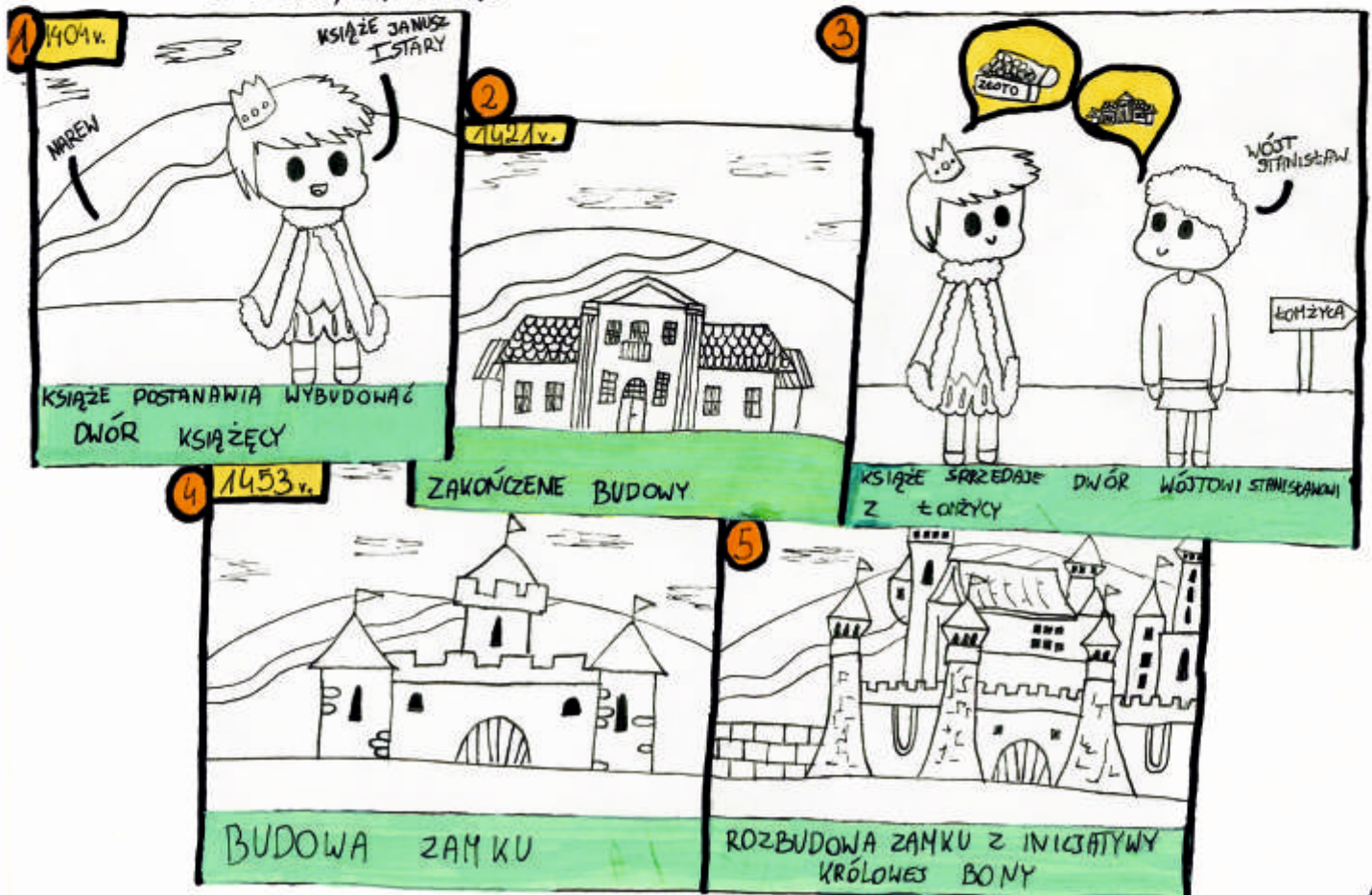

ZDARZYŁO SIĘ

CO DAŁY NAM PRAWA MIEJSKIE?

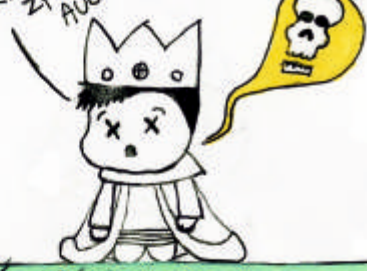
NADANIE ŁOMŻY PRAW MIEJSKICH W 1418 ROKU TŁUMACZYŁO W MIESZKAŃCÓW NOWEGO DUCHA: PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POTRZEBY EDUKACJI I ROZWOJU MIASTA.

O ŁOMŻYŃSKIM ZAMKU

6 1572 r.

KRÓL ZYGMUNT AUGUST

ŚMIERĆ KRÓLA ZYGHUNTA AUGUSTA

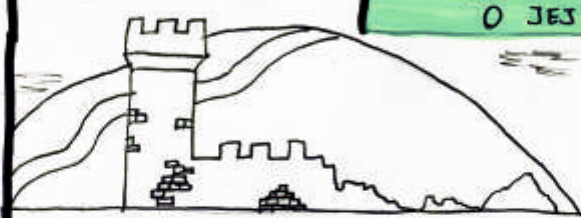
1572 r. 2 miesiące po śmierci ZYGHUNTA

SIOSTRA ZYGHUNTA ANNA

ANNA JAGIELLONKA ZAMIESZKAŁA DWÓR, A W NIH PRZYSIOWAŁA POSTÓW STARAJĄCYCH SIĘ O JEJ RĘKĘ

8

W XVII WIEKU DWÓR BYŁ JUŻ ZNISZCZONY

9

PO NIEDEŁGIM CZASIE ZAMEK WRĄZ Z DWOREM ROZEBRANO NIE POZOSTAŁO PO NIH ŚLADU

10 2018 r.

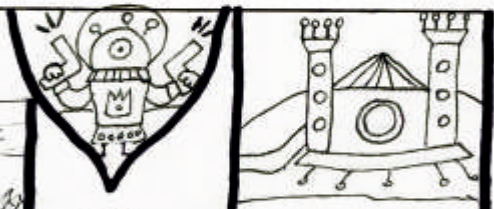
KIEDYS TU BYŁ ZAMEK

11

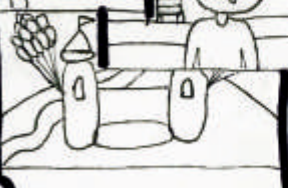
CIEKAWIE JAK WYGLĄDAŁ?

12

PEWNIEN BYŁ - KOSMICZNY, POTRAFIŁ LATAĆ, A RYCERZE TO BYLI KOSMITAMI!

13

JA UWAZAM, ŻE ON BYŁ DLUHANY I UNOSIŁ SIĘ NA BALONACH, A RYCERZE BYLI ŻELKOWYMI MISIAMI.

14

ZAMEK ZE SŁODYCZY! RYCERZE BANANY!

NADANIE PRAW MIEJSKICH

ŁOMŻA początek XV wieku

Miała już dwór książęcy, a władzę pełnił wojt.

Do Łomży przybywało mieszkaniec

Nie było wątpliwości

Alte miłk tego oficjalnie mia potierendit.

A mieszkańcy grodu nad Narwią tak chcieli wiedzieć, że mieszkańcy w mieście.

Łomża była już prawdziwym miastem.

15 CZERWCA 1418 r.

LUDZIE, ŚWIĘTO!

Wybudujmy tażenie!

Książę Janusz I Mazowiecki nadaje Łomży prawa miejskie

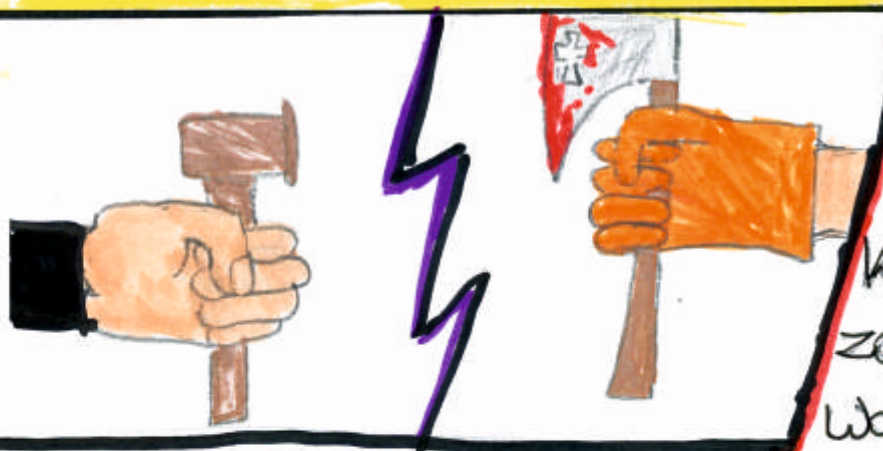
Powinniśmy wybudować własną pocztygarnię!

A co to jest ta pocztygarnia?

TO URZADZENIE, dzięki któremu możemy przabierać tkaniemy, a potem je sprzedawać i się Bogacić!

Od chwili nadania praw miejskich,
to mieszkańcy Łomży mogli też decydować
o sążeniu i karaniu przestępstw.

Co ciekawe /
W czasach
średniowiecznych
karano się też
za fałszowanie
wagi i miary
przy sprzedawaniu
różnych produktów.

Dzięki nadaniu
praw miejskich

Łomża mogła rozwijać
i być obremem się
dla wszystkich,
którzy chcieli żyć
wzrostem
i Bogato.

Nawet nad Łomżą

NA JARMARKU

Wiek XVI i początki siedemnastego stulecia to złote czasy rozkwitu Łomży - ważnego ośrodka miejskiego na mapie Mazowsza. Nic więc dziwnego, że mieszkańcy chętnie wyruszali na zakupy. Kupcy z najdalszych stron kraju przywozili szlachetne tkaniny, biżuterię, ozdoby. I jak tu zachować umiar, wobec tylu pokus?

AUTOR: WERONIKA JANKOWSKA

STRAJK PRZECIW RUSYFIKACJI

II Liceum Ogólnokształcące przy PL Kosciuszki to jedna z najstarszych szkół w Łomży. Na początku XX wieku mieszko się tam gimnazjum męskie. I właśnie tam, w 1905 roku, uczniowie zastrajkowali przeciw nauce w języku rosyjskim. Komiks wiernie oddaje wydarzenia z tego gorącego okresu.

AUTOR: KAROLINA GIEBOCKA

HALINKA I LEON CZYLI KOMZYŃSKIE LOVE STORY

LEON KALIWODA, KOMENDANT POLSKIEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ, ZAGINA U PROGU WOLNOŚCI ZASTRZELONY 11 LISTOPADA 1918 ROKU NA ULICY SIENKIEWICZA, PODCZAS ROZBRAJANIA NIEMCÓW, BYŁ OSTATNIĄ OFIARĄ 123 LAT ZABORÓW I WIELKIEJ WOJNY.

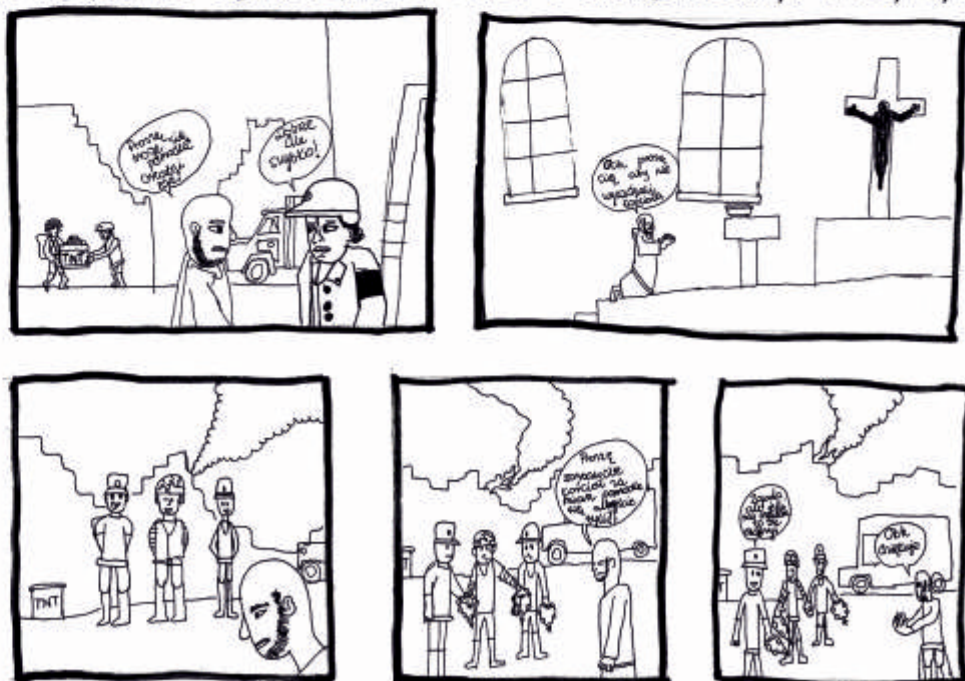
16-LETNIA HALINKA JARNUSZKIEWICZOWNA NIE POTRAFIŁA ŻYC BEZ UKOCHANEGO...

AUTOR: KORNELIA GRZYMAŁA

OCALENIE KATEDRY

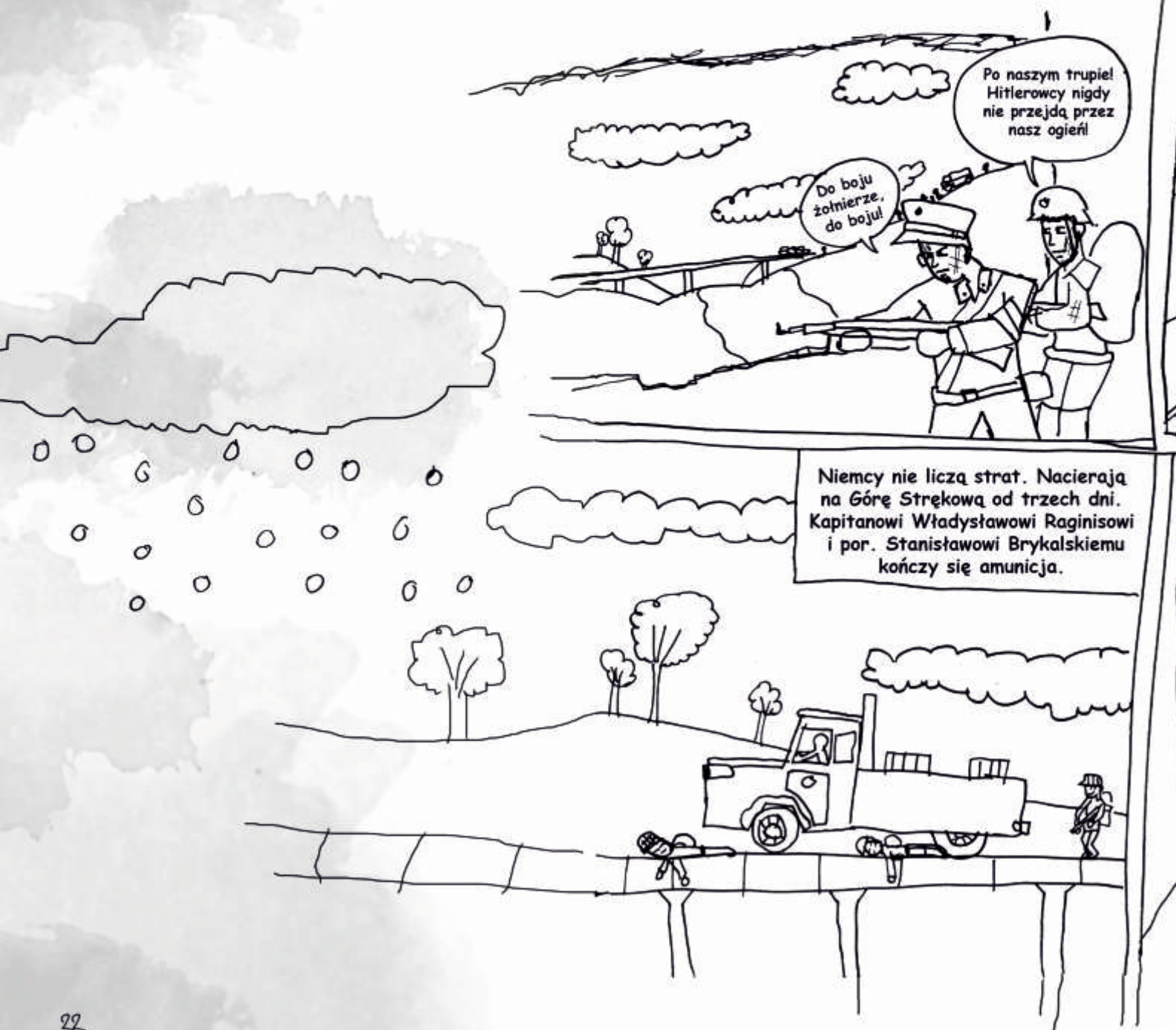
ROK 1944. TRWA ZAWIERUCHA WOJENNA. NIEMCY CHCĄ WYSADZIC ZABYTKOWĄ KATEDRĘ I ELEGANCKI, NEOKLASYCYSTYCZNY PAŁAC BISKUPI. BISKUP STANISŁAW KOSTKA ŁUKOMSKI MÓWI: „ROZUMIEM ROZKAZ, ALE SIĘ NIE ZGADZAM.” PROSI O CHWILĘ MODLITWY. WTEDY WYDARZA SIĘ CUD...

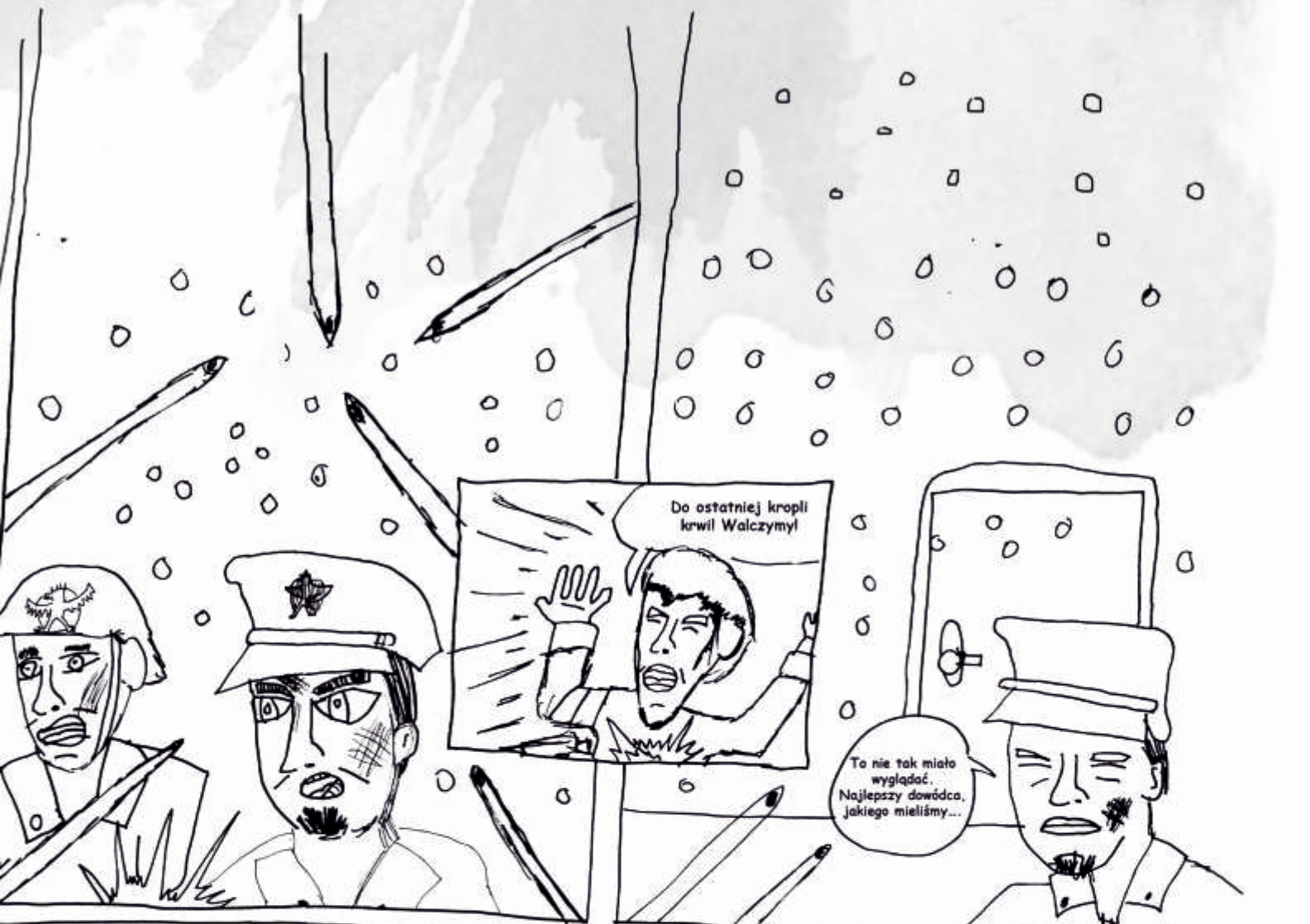

AUTOR: SZYMON ŚWIERSZCZ

Polskie Termopile - obrońcy spod Wizny

720 polskich żołnierzy, którym dowodzi kpt. Władysław Raginis. Przeciw nim prawdziwa armia - 42 200 żołnierzy niemieckich. Czołgi, moździerze, granatniki, samoloty Luftwaffe. Odcinek Wizna to ważny punkt obrony, zamykający arterie komunikacyjne Łomża - Białystok. Dlatego Polacy składają przysięgę: żywi nie oddadzą bronionych pozycji.

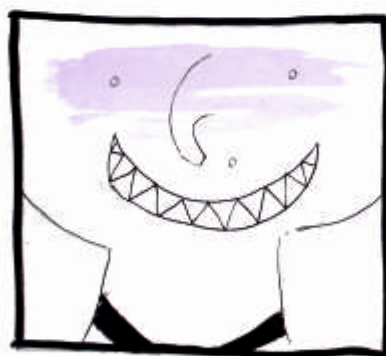

TWARZE

LATA MIJAJĄ, CZASY SIĘ ZMIENIAJĄ, ALE W PAMIĘCI LUDZI
WCIAŻ TKWIĄ IMIONA, NAZWISKA, PSEUDONIMY, KTÓRYCH
NIE SPOSÓB ZAPOMNIEĆ. SZERYF, ZŁOTOWA - PRAWDZIWE,
KOMZYŃSKIE OSOBOWOŚCI (I OSOBLIWOCI). OBOK NICH -
WIELKIE NAZWISKA, ZNANE W CAŁYM KRAJU, ZWIĄZANE
Z KOMZĄ NIEROZERWALNIE.

O NICH JEST TEN ROZDZIAŁ.

BRACISZKOWIE Z GORY POPOWEJ

AUTOR IZABELA CZERWIKSKA

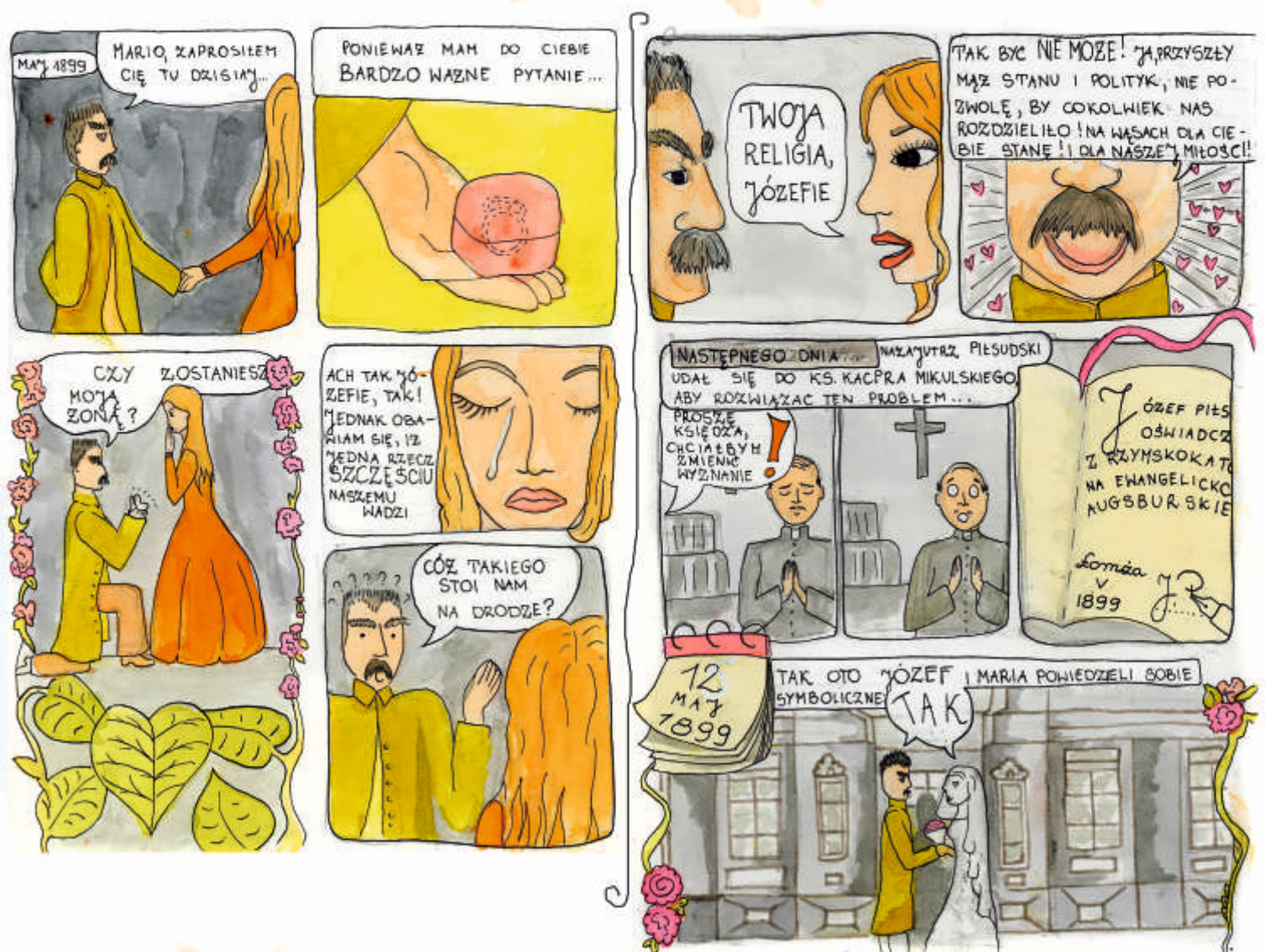
WROSLI W KRAJOBRAZ MIASTA. BRAZOWE HABITY,
DELGIE BRODY.
BRACIA MNIEJSI KAPUCYNI, PRZEZ KOMZYNIAKOW
OCHRZCZENI „KAPUCYNKAMI”.

W KOMZY SAZ OD 1763 ROKU.

ŚLUB Wbrew PRZECIWNOCIOM

MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI ODWIEDZAŁ ŁONŻĘ. BYWAŁ TU U PASTORA EWANGELICKIEGO, KACPRA MIKULSKIEGO. I TO DO NIEGO ZWRÓCIŁ SIĘ BY ROZWIĄZAĆ PROBLEM UNIEMOŻLIWIĄJĄCY MU POŁĄCZENIE SIĘ Z UKOCHANĄ MARIĄ KAZIMIERĄ JUSZKIEWICZ ŚLUB KATOLIKA I EWANGELICZKI W ROKU PAŃSKIM 1899 BYŁ NIE DO POMYSLENIA.

ALE DLA PRAWDZIWEJ MIŁOŚCI... CHYBA NIE MA PRZESZKÓD?

AUTOR POLA GRZECH

NAZYWAM SIĘ HANKA BIELICKA

DAŁA NAM PRZEKONANIE GRANICZĄCE Z PEWNOŚCIĄ, ŻE DLA ŁOMŻYNAKÓW NIE MA NIC NIEMOŻLIWEGO.
WSZĘDZIE CHWAŁIŁA SIĘ ŁOMŻYŃSKIM POCHODZENIEM.
DZIS ŁOMŻA PAMIĘTA, A NA ŁAWECZCE HANKI BIELICKIEJ ZAWSZE LEŻĄ ŚWIEŻE KWIATY.

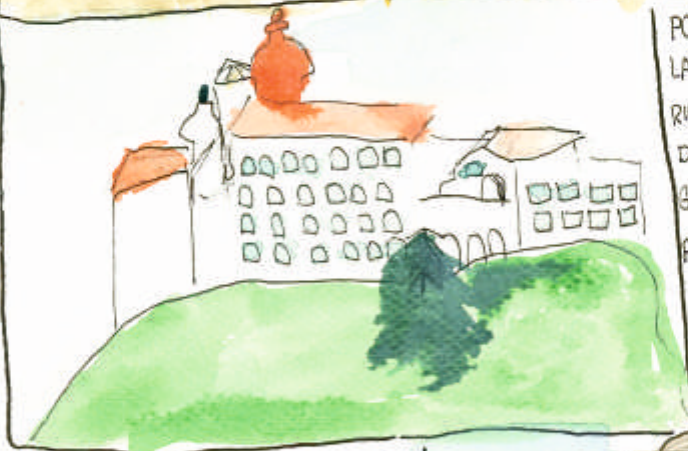
GDZIE NIE SPOSRZĘC - PEŁNO ŁOMŻYŃIAKÓW

NAJSKYNNIEJSZA KOMZYNIANKA

JEŚLI ZDOLNY, UCZONY, TO Z TOMZY,
KOMPOZYTOR CENIONY... DYREKTOR...

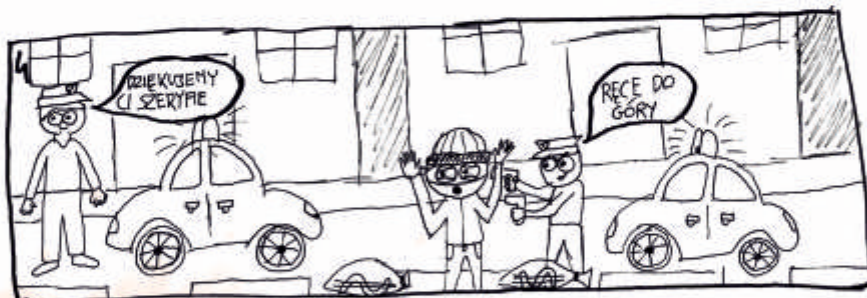
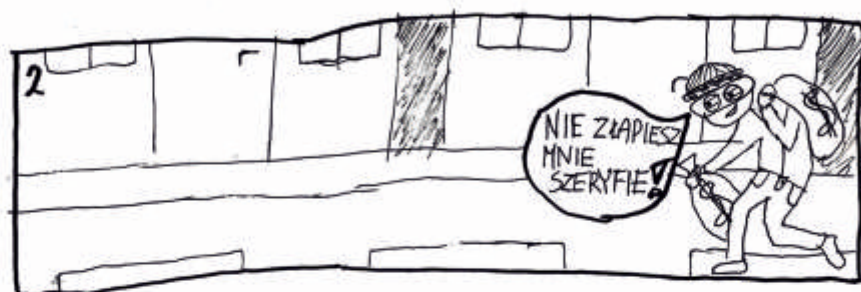
PONIE KTOŚ, ŻE MYSIĘ PRZECHWA-
LAMY, ŻE LOKALNY TU PAT-
RIOTYZM GRA...
DLA SWOJ, ZIEMI ŻYJĄ, DLA NIEŚ
GIMA, CZASEM ICH LOS, HEN,
PO ŚWIECIE GNA, WIĘC DALEKO
NA MONTE CASSINO, SWĄ
OZIELNICE TOMZA TAKŻE
MA.

NIE LEŻYMY NA CUDACH, MY Z TOMZY,
NIE BOIMY SIĘ TRUDU MY Z TOMZY
BOMY Z TOMZY, A TOMZA SEST
PEREA, WŚRÓD MIAST NA ŚPIĘKNIJSZĄ
GWIAZDECKĄ WŚRÓD GWIHZD.

DOMINKA ŻELECHOWSKA LAT 9

PILNUJE TU PORZĄDKU!

AUTOR: KORNELIA GRZYMAŁA

„WOLAŁBYM ZEBY RZĄDZIŁ SZERYF, A NIE MILICJA. BO JAK MILICJANT ZOBACZY PIJANEGO, TO OD RAZU GO DO CIUPY.

A SZERYF BY GO PODNIÓSŁ, PRZEBUDZIŁ, NIE BIE PAŁKĄ I OTRZEŻWIŁ” – MÓWIĄ W DOKUMENCIE Ewy BORZECKIEJ MIESZKAŃCY ŁOMŻY LAT '80TYCH. NIKT NIE ZNAŁ JEGO IMIENIA.

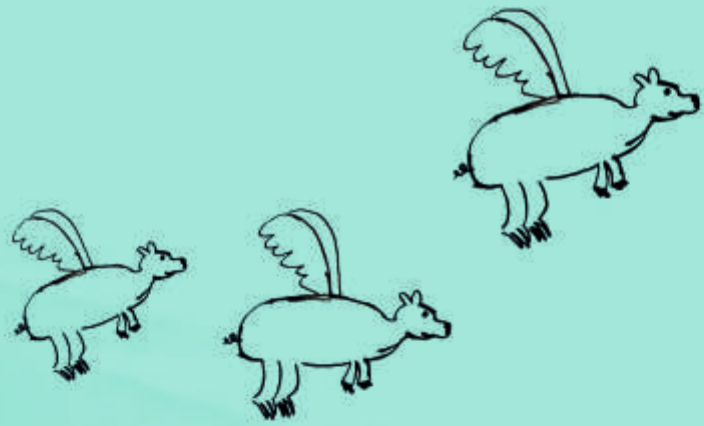
SZERYF TO SZERYF. PILNOWAŁ PORZĄDKU, POMAGAŁ UJĄĆ ZŁODZIEI. ZNAK ROZPOZNAWCZY? DWA PLASTIKOWE COLTY.

KOMZYŃSCY WŁODARZE

„DWAJ PORTRETÓW MALARZE SKYNEJ PRZED LATY:
PIOTR DOBRY, A UBOGI JAN ZŁY, A BOGATY. (...) DLACZEGOŻ LOS
TAK RÓŻNY MIELI CI MALARZE? PIOTR MALOWAŁ PODOBNE,
JAN PIĘKNIJSZE TWARZE” - CELNIE PUENTOWAŁ W XVIII WIEKU
BISKUP IGNACY KRASKI. NASI MĘDZI AUTORZY SPORTRRETOWALI
KOMZYŃSKICH WŁODARZY: WŁADYSŁAWA ŚWIDERSKIEGO,
JOZEFĄ BARTNOWSKIEGO, JERZEGO NEWELSKIEGO,
JERZEGO BRZEZIŃSKIEGO, MIECZYŚLAWA CZERNIAWSKIEGO,
JANA TURKOWSKIEGO I MARIUSZA CHRZANOWSKIEGO.

PORTRETÓW JEDNAK NIE PODPISALI
SPROBUJ ZROBIĆ TO SAM.

ZMYŚLAKI

MILOSNIKY TWÓRCZOŚCI STANISŁAWA LEMA TWIERDZĄ, ŻE DZISIEJSZA RZECZYWISTOŚĆ TO W WIELU WYPADKACH REALIZACJA FANTAZJI (CZY RACZEJ UMIEJĘTNOŚCI TRAFNEGO PRZEWIDYWANIA) PISARZA. A JAKĄ PRZYSZŁOŚĆ WIDZĄ MŁODZI KOMZYNIACY? ZAPRASZAMY DO ZANURZENIA SIĘ W KOMIKSOWY ŚWIAT KOMZY STARSZEJ O TYSIĄC LAT.

ŁOMŻA | W PRZYSZŁOŚCI

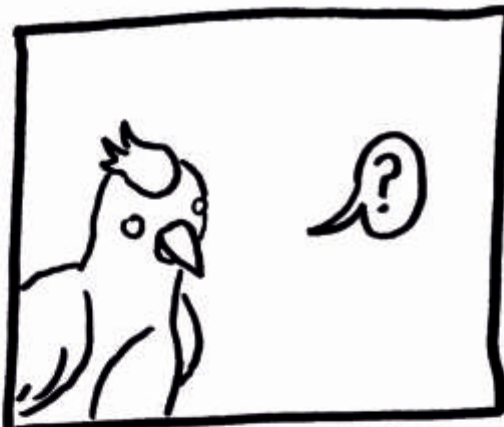
rok 3018

KACPER JEZEWSKI

PONOĆ SAM KRÓL POLSKI DĄŻY
ZERZWOLENIE NA BUDOWĘ.
PODOBNO MA BYĆ WIELKI I
W OGÓLE! A CO Z NASZYM LASEM?

WSZYSTKO TO ZA SPRAWĄ NASZEJ
RZĘKI NAREW! TRANSPORTUJĄ NIA
RÓŻNEGO RODZAJU TOWARY NA
HANDEL! SUKNA, FUTRA, RĘKODZIEŁO...

JĄ IM
WIĘCEJ
NA TO NIE
POZWOLĘ!

OJ!
NIE WIEM.
NIE WIEM.

COŚ MI SIĘ
WYDAJE, ŻE LEPIEJ
BĘDZIE JAK
ODPUŚCISZ.

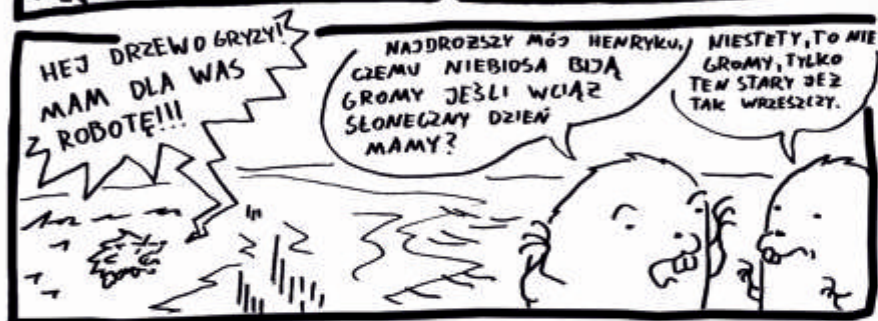

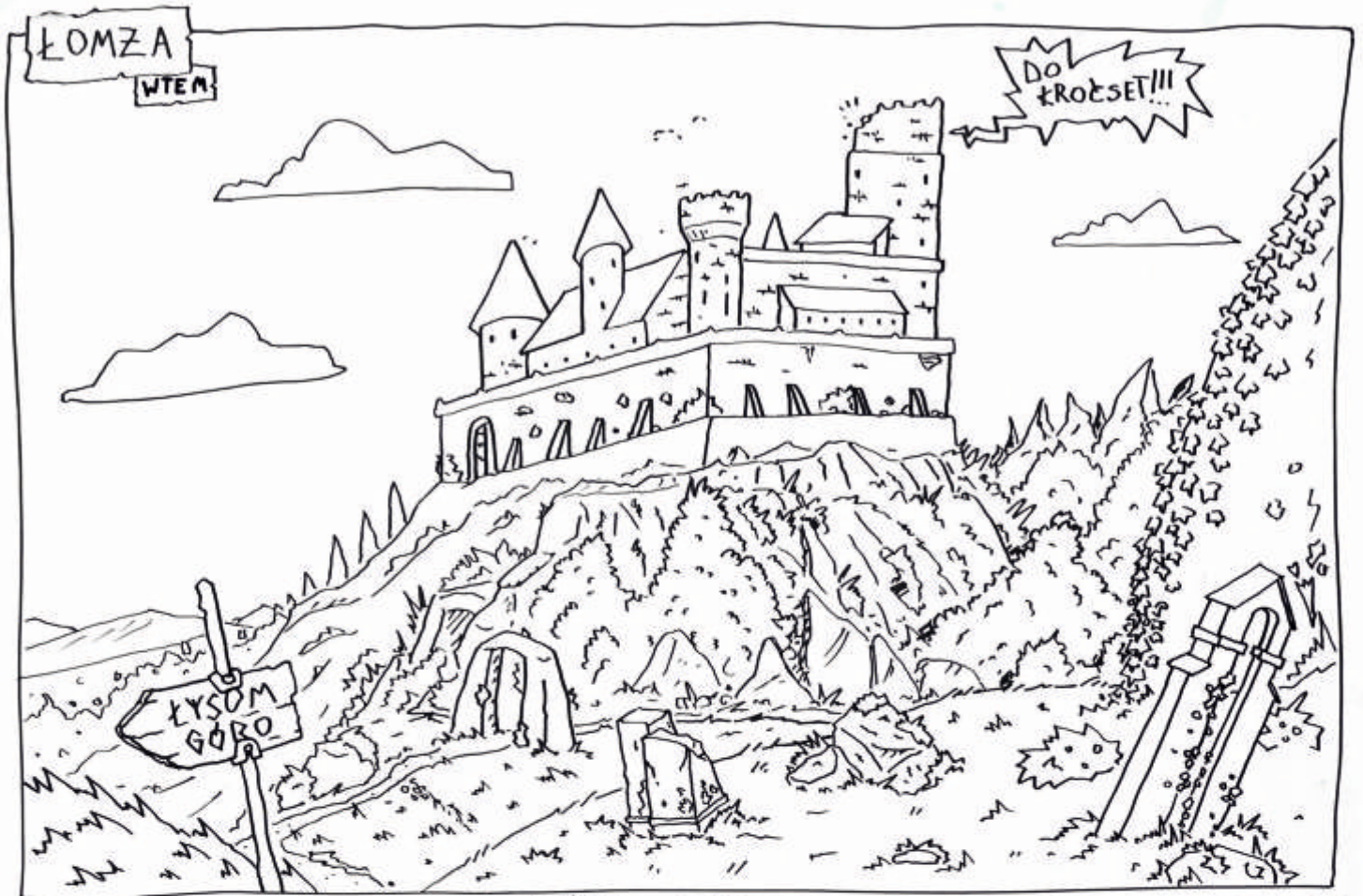
W LESIE ZWIERZĘTA
MÓWIĄ, ŻE LUDZI
NIE NIE POWSTRZYMA.
BĘDĄ Z TEGO SAME
KŁOPOTY. ZOBACZYŚ!

MNIE
TO
NIE

OB-
CHO-
DZI!

CDN.

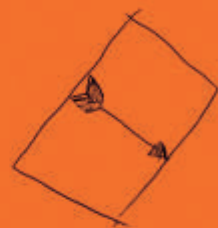
Autor: PATRYK LUTRZYKOWSKI

Spis treści

WSTĘP	3
MOGŁO SIĘ ZDARZYĆ	5
ZDARZYŁO SIĘ	15
TWARZE	25
ZMYSLAKI	33

ISBN 978-83-950833-3-4